

نقش رسانه های جمعی و شبکه های اجتماعی در روشنگری، کاهش یا افزایش نگرانی و ترس بیماران از بیماری شان

CrossMark
click for updates

علیرضا نیکبخت نصرآبادی^۱، شهرزاد غیاثوندیان^۲، حسین مدنی^{۳*}

۱- عضو هیات علمی و استاد دانشکده پرستاری و مامایی تهران، تهران، ایران.
۲- عضو هیات علمی و استاد دانشکده پرستاری و مامایی تهران، تهران، ایران.

۳- دانشجوی دکترای پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی تهران و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان، ایران.

نویسنده مسئول: حسین مدنی، دانشجوی دکترای پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی تهران و عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی زنجان، ایران.

ایمیل: Madani_h2000@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۸/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۷/۱۴

متخصصان سلامتی مهیا می کنند. تاثیر عادات بر خط ما می توانند بر روی سلامت روان یا رفتارهای بهداشتی تاثیر بگذارند که می تواند موجب چالشی بالقوه برای مراقبت های بهداشتی گردد (۱). شبکه های اجتماعی نیز همانند سایر مسائل نوپردازی حاوی جنبه های مشبت و روشن و هم جنبه های منفی و تاریک می باشند. بدون تردید شبکه های اجتماعی با فراهم کردن دسترسی به نقطه نظرات و اطلاعات می توانند باعث گسترش دانش ما شوند. امروزه شماری از کادر درمانی در تعامل با مردم از طریق شبکه های اجتماعی شرکت می کنند و با ارتباط برخط سعی دارند به صحبت های بیماران گوش فرا داده و با کمک همکاران مشکلات سلامتی آنان را حل نمایند. شبکه های اجتماعی همچنین به اتصال کشورهای مختلف در سرتاسر دنیا کمک می کنند بخصوص با کشورهایی که متخصصان ماهرتر و درمان های پیشرفته تر در دسترس دارند و لذا باعث افزایش آگاهی ما در مورد سلامتی می شوند. همچنین افزایش استفاده از شبکه های اجتماعی (خصوص در سنین ۱۸-۲۹ سال) محرك آنان در تغییر رفتارها و عاده هاست (۱).

شبکه های اجتماعی با در دسترس قرار دادن اطلاعاتی که توسط کادر درمانی ارایه می شوند، باعث افزایش خودمحختاری و استقلال بیماران می شوند. همچنین حمایت روانی - اجتماعی، حمایت اطلاعاتی، تقویت عزت نفس، حمایت عاطفی، ابراز احساسات، مقایسه اجتماعی (مقایسه خود با سایر بیماران)، تقویت حس خوب بودن جسمی و روانی، تقویت خودتباری و خود کنترلی و تقویت تصمیم گیری برای بیماران فراهم می آورند. شبکه های اجتماعی همچنین باعث تقویت بازار کار و افزایش ارایه خدمات توسط کادر درمان به بیماران می شوند (۲).

علاوه بر این شبکه های اجتماعی نقش ویژه ای در پذیرش فرد مبتلا به بیماری در خانواده و اجتماع دارند (۳) شبکه های اجتماعی جنبه های تاریک و منفی نیز دارند. هر چقدر فردی بیشتر از شبکه های اجتماعی استفاده نماید احتمال اینکه وی از اختلال روانی رنج می برد بیشتر هست. همچنین کاهش عزت نفس، اختلالات تعذیه ای، عصیانیت،

سردبیر محترم

شبکه های اجتماعی بخش مهم و ضروری جوامع و وسائلی برایه اینترنت می باشند (۱). اصطلاح شبکه های اجتماعی از Web ۲.۰ استنتاج شده است و شامل هر وب سایت یا اپلیکیشنی است که شرایطی را فراهم می کنند که کاربران ایده ها، اطلاعات و محتوى خودشان را از طریق ارتباطات مجازی و شبکه ای ایجاد یا به اشتراک بگذارند. (۲) این شبکه ها در سالهای اخیر به صورت فزاینده ای گسترش پیدا کرده اند (۲)، به طوری که تعداد کاربر شبکه های اجتماعی در سرتاسر دنیا در سال ۲۰۱۷ در حدود ۲.۴ میلیون نفر گزارش شده است و تخمین زده می شود تا سال ۲۰۱۹ این تعداد ۱۲ درصد افزایش یابد (۱).

از طریق شبکه های اجتماعی نه تنها افراد می توانند ایده ها و اطلاعاتشان را به اشتراک بگذارند بلکه می توانند بحث های جدی در مورد مراقبت های بهداشتی با یکدیگر داشته باشند. این شبکه ها همچنین رابط تعامل بین کاربران و سرویس های ارایه دهنده خدمات بهداشتی هستند. شبکه های اجتماعی برخط باعث دگرگونی ویژه در راه های تعامل و ارتباطات انسان ها شده اند. پلتفرم های شبکه های اجتماعی مختلفی نظیر فیسبوک، توییتر، واتساپ، تلگرام ..... جهت اتصال افراد و به اشتراک گذاشتن ایده هایشان راجع به موضوعات سلامتی در دسترس می باشند (۱). تکنولوژی اطلاعات سلامت (IT) اهمیت فزاینده ای در مراقبت بیماران و تصمیم گیری کاربران داشته (۳) و شبکه های اجتماعی به روش های مختلفی می توانند بر روی سلامتی افراد تاثیر بگذارند. هر چند این تاثیر می تواند به صورت پارادوکس عمل کند چنانکه گاه کسب اطلاعات بهداشتی از شبکه های اجتماعی به درمان بیماری کمک می کند و گاه توصیه های بدون پشتونه بژوهشی در مورد بیماری ها در این شبکه ها می توانند مضر باشند. در سرتاسر دنیا فراهم آورندگان خدمات بهداشتی بسیاری در شبکه های اجتماعی مانند اسکایپ، واتساپ، توییتر، فیسبوک، یوتیوب و وبلگ های شخصی کار می کنند. وب سایت های بر خط بسیاری اطلاعات در مورد سلامت فراهم می آورند و امکان ارتباط بیماران و عموم مردم را با

سیاست‌های عمومی می‌باشد (۳). از طرفی شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های جمعی با پخش برنامه‌ها و اطلاعات نادرست باعث تخریب اعتماد و رابطه بین بیمار با کادر درمان می‌شوند. چنانکه از شواهد بر می‌آید که ارائه اطلاعات نامناسب به سلب اعتماد از پزشک و کادر درمان می‌آنچارد، منجر به هدایت بیماران به سوی درمانهای غیر علمی می‌شود و گاه نیز با بزرگنمایی بیماری و ترساندن افراد باعث ایجاد ترس و نگرانی در بیماران می‌گردد (۴). علاوه بر این برخی شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های جمعی با انتشار مطالب غیر علمی باعث تشویق بیماران به عدم تبعیت از رژیم درمانی می‌شوند. امروزه شبکه‌های اجتماعی به روش فرازینه ای زندگی شخصی و دنیای ما را اشغال کرده‌اند. بنابراین گسترش درک درست ما از تاثیرات طولانی مدت شبکه‌های اجتماعی بر روی سلامتی انسان یک ضرورت می‌باشد. مدیران این شبکه‌ها نیز باید نظارت بیشتری بر محتوی سایت خود داشته باشند. با توجه به تاثیر محتوای شبکه‌های اجتماعی به نظر می‌رسد طراحی شبکه‌های اجتماعی و تولید و ارائه محتوای مناسب آموزشی راهکاری مناسب برای افزایش توانمندی افراد مبتلا به بیماریهای مزمن در خود مراقبتی می‌باشد. علاوه بر این با توجه به ماهیت بیماریهای مزمن و درگیری طولانی مدت می‌توان افراد مبتلا به این بیماریها را مورد حمایت قرار داد.

References

- Tripathi M, Singh SH , Ghimire S , Shukla S, Kumar Sh . Effect of Social Media on Human Health. *VirolImmunol J*. 2018; 2 (2): 000144.
- Alshakhs F, AlanziT .The evolving role of social media in health-care delivery: measuring the perception of health-care professionals in Eastern Saudi Arabia. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*. 2018; 11: 473 – 479.
- Lau A.Y.S ,Gabarron E , Fernandez-Luque L, Armayones M .Social media in health – what are the safety concernsfor health consumers? *HEALTH INFORMATION MANAGEMENT*

احساس بیهودگی و کاهش تمکن در کار از جمله مهمترین این نگرانی‌ها می‌باشد. امروزه با وجود وسائل تکنولوژی جدید بخصوص شبکه‌های اجتماعی، تعاملات چهره به چهره در پرورش نسل جدید کاهش یافته و بنابراین امکان تعامل واقعی و آموزش مهارت‌های اجتماعی سالم کاهش پیدا کرده است و این مسئله ترویج اطلاعات نادرست و مضر سلامتی را در بین افراد تسهیل کرده است. همچنین عدم تعاملات چهره به چهره باعث سوق افراد به سوی احساس تنها‌بی، افسردگی و سایر اختلالات روانی شده است. شبکه‌های اجتماعی هر چند باعث تسهیل اشتراک اطلاعات در سرتا سر دنیا شده اما اگر این اطلاعات اشتباه باشند به مشکلات جدی همچون مفاهیم گمراه کننده در مورد گسترش بیماری یا درمان می‌انجامد و این شایعات می‌توانند خیلی سریع در شبکه‌های اجتماعی توسعه افراد غیر متخصص بدون اطلاعات مناسب پخش گرددن (۱) دیگر جنبه‌های منفی شبکه‌های اجتماعی شامل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، احساس فقدان حریم خصوصی، افزایش تغییر پزشک معالج، کاهش تعامل مستقیم بین بیماران و کادر درمانی می‌باشد (۲) خطرات شبکه‌های اجتماعی شامل نمایش رفتارهای ناسالم به عموم مردم، ارسال پیام‌های بهداشتی نادرست، تاثیرات روانشناسی به علت دسترسی به محتوای پزشکی نامناسب و تحریف

JOURNAL.2012; 41 (2): 30-35 .

- Smailhodzic E, Hooijerma W, Albert Boonstra A, Langley D. J .Social media use in healthcare: Asystematic review of effects on patientsand on their relationship with healthcare professionals .*BMCHealth Services Research* . 2016; 16: 442 – 455 .
- Madani H,Nikbakht Nasrabadi A, Ghiyasvandian Sh .Exploration of the Process of Adherence to Treatment Regimen of Patients with Multiple Sclerosis (MS): Providing a Model. Phd Dissertation. nursing, Tehran, Tehran Faculty of Nursing and Midwifery, Tehran University of

Access this article online

Website:
www.ijca.ir

DOI:
[10.29252/ijca.1.3.46](https://doi.org/10.29252/ijca.1.3.46)